

Türk Karaciğer Araştırmaları Derneği

HEPATOLOJİ E-BÜLTEN

HAZİRAN 2024 – SAYI 48

www.tkad.org.tr

 / tkadorg

EDİTÖRDEN

**Doç. Dr.
Arif Mansur Coşar**

**Karadeniz Teknik
Üniversitesi Tıp Fakültesi
Gastroenteroloji Bilim Dalı**

Saygıdeğer hocalarım ve meslektaşlarım,

Bu sayıda biraz geç sizlere ulaşıyoruz... Kurban Bayramı ve uzayan tatil nedeni ile bizim hazırlıklarımız da biraz gecikti. Bu bülten hepatoloji camiamızın katkı ve destekleri ile yayın hayatına devam edebilir ancak.

Katkı ve desteklerinizi e-posta adresimize iletmeniz bizleri motive edecektir.

Hepatoloji camiamızın en önemli buluşmalarından olan Ulusal Hepatoloji kongresi bu yıl Sayın Prof. Dr. Yusuf Yılmazın başkanlığı ve Sayın Prof. Dr. Remzi Adnan Akdoğan sekreterliğinde Rize’de gerçekleşti.

Bu konuda bir genel değerlendirme yazısı için Sayın Prof. Dr. Remzi Adnan Akdoğan’a ve APASL 2024 ve EASL 2024 Kongreleri hakkında kapsamlı değerlendirmeleri için de Sayın Prof. Dr. Gupse Adalı’ya teşekkür ediyoruz.

Sizlerin de katılı ve önerileri ile yeni sayıda buluşmak üzere sağlıklı kalın.

**Prof. Dr.
Remzi Adnan Akdoğan**

**Recep Tayyip Erdoğan
Üniversitesi**

**15. Ulusal Hepatoloji
Kongresi Kongre Sekreteri**

Türk Karaciğer Araştırmaları Derneği (TKAD) bünyesinde yapılmakta olan “Ulusal Hepatoloji Kongresinin” (UHK) on beşincisi büyüleyici doğal güzellikleri ve çayı ile meşhur olan Rize ilimizde 9 – 11 Mayıs 2024 tarihleri arasında gerçekleştirildi. Kongre başkanlığını Prof. Dr. Yusuf Yılmaz, bilimsel sekreterliğini ise Prof. Dr. Remzi Adnan Akdoğan üstlendi.

15. Ulusal Hepatoloji Kongresi bu sene konularında yetkin ve etkili uluslararası katılımcıları ile bilimsel bir şölene dönüştü. Global NASH Konseyi (GNC), Global Karaciğer Konseyi (GLC) ve Uluslararası Karaciğer Nakli Derneği (ILTS), Rize Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi ve TKAD iş birliği ile kongremizin bilimsel içeriği son derece zengin ve tatmin ediciydi.

Kongre Endo-Hepatoloji Kursu ile 9 Mayıs 2024 Saat 13:00’te başladı. Endoskopik ve minimal invaziv yöntemlerle karaciğer hastalarına güncel yaklaşımların anlatıldığı bu kursa oldukça yoğun bir katılım ile başladı. Açılış seromonisi ile TKAD başkanı Prof. Dr. Zeki Karasu ve Kongre Başkanı Prof. Dr. Yusuf Yılmaz açılış konuşmalarını gerçekleştirdiler.

Global NASH Konseyi ile ortak düzenlenen ve alanında dünyaca ünlü uluslararası isimlerin olduğu “Metabolik Disfonksiyon ilişkili Yağlı Karaciğer Hastalığı – MASLD” paneli ise kongrenin ikinci gününde gerçekleştirildi. İsimlendirmenin değişiminden patofizyoloji ve tedavide yeniliklere kadar çok geniş bir alanda tartışılan “Yağlı Karaciğer Hastalığı” katılımcılar tarafından büyük bir beğeni ile izlendi.

Kongrenin ikinci günü Rize Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi simülasyon merkezinde ise özellikle genç hepatologlar tarafından yoğun ilgi gösterilen hayvan modellerinde oluşturulan karaciğer hastalıklarına yönelik pratik yapma imkânı sağlayan Endohepatoloji Kursu pratiği Prof. Dr. Mostafa İbrahim ve Doç. Dr. Cem Şimşek moderatörlüğünde gerçekleştirildi.

Ulusal Hepatoloji Kongresi bünyesinde ilk defa yan dal asistanlarının danışman hocaları gözetiminde bilimsel literatür eşliğinde bir konu üzerinde iki farklı yaklaşımı savundukları ve Uzm. Dr. Dilara Turan Gökçe tarafından organize edilen “yandal asistanları münazarası” gerçekleştirildi. Eğlenceli, bilimsel ve keyifli

anların yaşandığı bu oturumlarda genç meslektaşlarımızın yoğun ilgisi ise oldukça memnun ediciydi.

Yine kongremizde ilk defa “Klinik Araştırmalar Oturumu” düzenlenerek klinik araştırmaların önemi, terminoloji, aktif klinik araştırmalar ve katılım ile ilgili bilgiler paylaşıldı.

Kongrenin üçüncü günü ise ILTS ile birlikte karaciğer naklinde gelişmeler ve en güncel yaklaşımlar uluslararası ve ulusal katılımcılarla birlikte derinlemesine tartışıldı. TKAD üyesi meslektaşlarımızın ILTS ekibi içerisinde yer alan kurullarda çeşitli görevlere seçilmiş olmaları ise ayrı bir mutluluk kaynağı oldu.

Kongremizin son gününde kronik karaciğer hastalıklarının tanı ve takiplerinde önemli bir yer edinen transient elastografi uygulamaları kursu Prof. Dr. Levent Doğanay ve Uzm. Dr. Çağlayan Keklikkırın moderatörlüğünde gerçekleştirildi. Özellikle pediatrik gastroenterologların yoğun ilgi gösterdiği kursta katılımcılara uygulamalı transient elastografi eğitimi verildi.

Üç gün süren kongrede, alanında uzman ulusal ve uluslararası akademisyenler, Endohepatoloji Kursu, MASLD paneli, Klinik Araştırmalar Oturumu, Sarkopeni ve Nutrisyon, Hepatosellüler Kanseri, Hepatoloji Potporisi, Karaciğer Lezyonu Olan Hastalara Yaklaşım, Karaciğer Naklinin Optimize Edilmesi ve Nakli Sonuçları, Karaciğer Transplantasyonunda Yeni Yaklaşımlar, Alkol İlişkili Karaciğer Hastalığı, Portal Hipertansiyon, Kronik Hepatitler, İlaç İlişkili Karaciğer Hasarı, Otoimmün Hepatit ve PBK-PSK ana başlıklı toplam 82 oturumda, farklı konu başlıklarında sunumlarını gerçekleştirdiler.

Kongremize 25 yabancı olmak üzere toplam 218 hekim ve 20 Firma Temsilcisi katılım sağlamıştır. Kongremize 23 Firma katkıda bulunmuş kongre sürecinde 12 stand ve 2 uydu Sempozyumu gerçekleştirilmiştir. Katılımcı hekimler tarafından 28 tanesi sözlü bildiri olmak üzere sözel ve poster bildiriler de sunulmuştur. Poster ve sözlü bildirimleri ile kongremizde araştırmalarını sunma imkanı bulmuşlardır. Kongremize ayrıca çok sayıda tıp fakültesi öğrencisi de aktif katılım sağlayarak bilim insanları ile tanışmış, fikir alışverişinde bulunma fırsatı yakalamıştır.

Kongrenin kültürel ayağında ise katılımcılar, Rize'nin eşsiz doğal güzellikleri ile zengin kültürel mirasını yakından tanıma ve yöresel lezzetlerin de tadına bakma fırsatı buldular. Katılımcılar her anlamda oldukça verimli ve doyurucu geçtiğini ifade ederek, memnuniyetlerini dile getirmişlerdir. Bir sonraki kongrede tekrar buluşmak dileğiyle kongremiz tamamlanmıştır.

APASL 2024 ve EASL 2024 Kongreleri: Kapsamlı Hepatoloji Güncellemesi

Prof. Dr. Gupse Adalı

**Ümraniye Eğitim ve
Araştırma Hastanesi**

Bu yıl APASL Kongresi ve EASL Kongresi'ne katılmak, hepatoloji alanında eşsiz bir deneyimle beraber hepatolojide her alanda güncellemeler de sağladı.

APASL 2024 Kongresi:

Prof. Sarin ile ACLF Kılavuz Güncelleme Toplantısı

Bu yılki APASL Kongresi, değerli Prof. Sarin'in liderliğinde düzenlenen ACLF (Akut on Kronik Karaciğer Yetmezliği) Kılavuz Güncelleme Toplantısı nedeniyle özellikle dikkat çekiciydi.

Dr. Sarin, kılavuz güncellemesi için Avrupa ve Amerika'daki hepatologları ve AASLD ve EASL başkanlarını da davet ederek tekrar tanım, prognostik skorlar ve tedavi modaliteleri ve karaciğer nakli zamanlaması ile ilgili konsensus sağlanması için herkese söz verdi.

Kılavuzdaki yeniliklerden birisi de "ilk dekompanasyon", "ileri dekompanasyon" ve "rekompansasyon" kavramlarının yeni verileri ışığında tekrar tartışılarak kılavuzda daha geniş yer verilmesine karar verilmesi oldu.

Tartışılan tedavi yaklaşımları arasında plazma exchange tedavisinin etkinliğini gösteren yeni veriler ve ACLF Grade 2 ve 3 vakalarda karaciğer naklinin rolü ve karaciğer nakli yapılmaması gereken vakalar yer aldı.

EASL 2024 Kongresi: Vasküler Karaciğer Hastalıkları & Yeni Faz 2 ve 3 Çalışma Sonuçları & Yeni Kılavuzlar

EASL 2024 Kongresi “Kronik karaciğer hastalığında vasküler biyolojinin rolü: Klinik yönetime etkileri” başlığındaki mezuniyet sonrası eğitim kursu ile başladı. Sirozu olan ve olmayan hastalarda portal hipertansiyon ve komplikasyonları, sirozda hemostatik değişimler, sirozdaki vasküler değişikliklere bağlı ekstrahepatik komplikasyonlar: kardiyopulmoner komplikasyonlar ve hepatorenal sendrom ele alındı. Tüm oturumlarda patofizyolojinin yanı sıra pratik yönetim de ele alındı.

Milano'dan canlı yayınlanan #EASLStudio'da AI Liver Taskforce girişimi ile yeni sınırları keşfettik. Yapay zekanın klinik araştırmadan klinik pratiğe kadar hepatolojide nasıl devrim yarattığını keşfettik ve tanı ve tedavi paradigmasını dönüştürme potansiyelini keşfettik.

PSK'da FibroScan ile değerlendirilen karaciğer sertliğinin prognostik değerini doğrulayan büyük bir uluslararası prospektif çalışma olan FICUS çalışması sunuldu. Sonuçlar, PSK'da karaciğer sertliği ölçümünün klinik çalışmalarda risk sınıflaması aracı ve potansiyel sonlanım noktası olarak önemli rolünü desteklemekteydi. Bize günlük hayatta PSK hastalarımızın başvuru ve takibinde transient elastografiyi daha çok kullanmamız gerektiğini hatırlattı.

Siroz Yönetiminde Yapılması ve Yapılmaması Gerekenler oturumunda antikoagülasyon, NSBB, sodyum kısıtlaması, protein alımı gibi önemli konular ele alındı.

Yine Karaciğer nakli adaylarında yapılması ve yapılmaması gerekenler oturumunda: Karaciğer naklini düşünmek için doğru zaman ne zamandır? Dekompanse ama düşük MELD- bekler misiniz yoksa sevk mi edersiniz? Bir hasta ne zaman karaciğer nakli için çok kırılğan olur? Alkole bağlı karaciğer hastalığında transplantasyon için mutlak kontrendikasyonlar nelerdir? Nakil öncesi karaciğer dışı malignite- listelemeden önce ne kadar beklersiniz? Sorularının cevapları ayrı ayrı tartışıldı.

Birçok Faz 2 ve Faz3 çalışma sonuçlarının sunulduğu EASL Kongresinde dikkat çeken Faz 2 çalışma sonuçlarından birisi fekal mikrobiyota naklinin (FMT) sirozda hepatik ensefalopati nüksünü önemli ölçüde azalttığını gösteren 60 hastanın katıldığı çalışma ister oral kapsüller ister lavman yoluyla uygulansın, FMT'nin etkili ve güvenli olduğunu, HE nüksünün plasebo grubunda %40'tan FMT grubunda %9'a düştüğünü gösterdi. 🧐🦠

MASH'de #tirzepatide çalışmasında F2 ve F3 fibrozisli MASH hastalarını kapsayan Faz 2 çalışmada, 52 hafta boyunca tirzepatid tedavisinin, fibrozisin kötüleşmeden MASH rezolüsyonu sağlamada plasebodan daha etkili olduğu sunuldu. <https://www.nejm.org/doi/full/10.1056/NEJMoa2401943>

MASH ve fibrozisi (F1-3) olanlarda Glukagon ve GLP-1 reseptör ikili agonisti Survodutide, fibrozisi kötüleştirmeden MASH'ın histolojik aktivitesini önemli ölçüde iyileştirmiş, MASH'de kötüleşme olmaksızın fibrozisin iyileştiğini göstermiş. <https://www.nejm.org/doi/full/10.1056/NEJMoa2401755>

Delta Hepatitli hastalardaki Faz2b çalışmada, 10 mg bulevirtide ile birlikte peginterferon alfa-2a kombinasyonu, EOT ve FU-24 haftasında HDV RNA negatifliği ile sonuçlanmış ve bu durum FU-48'e kadar sürdürülerek kompanse kronik karaciğer hastaları için uygulanabilir bir sonlu tedavi seçeneği sunmuştur. <https://www.nejm.org/doi/full/10.1056/NEJMoa2314134>

Hepatosellüler karsinom ile ilgili birden fazla oturumda: Rezektabl HCC'nin adjuvan tedavisi, Neoadjuvan ve adjuvan tedavi, Lokorejyonel ve sistemik tedavi kombinasyonlarının ameliyat öncesi kullanımı, Child Pugh B hastalarında HCC tedavisi konuları tartışıldı.

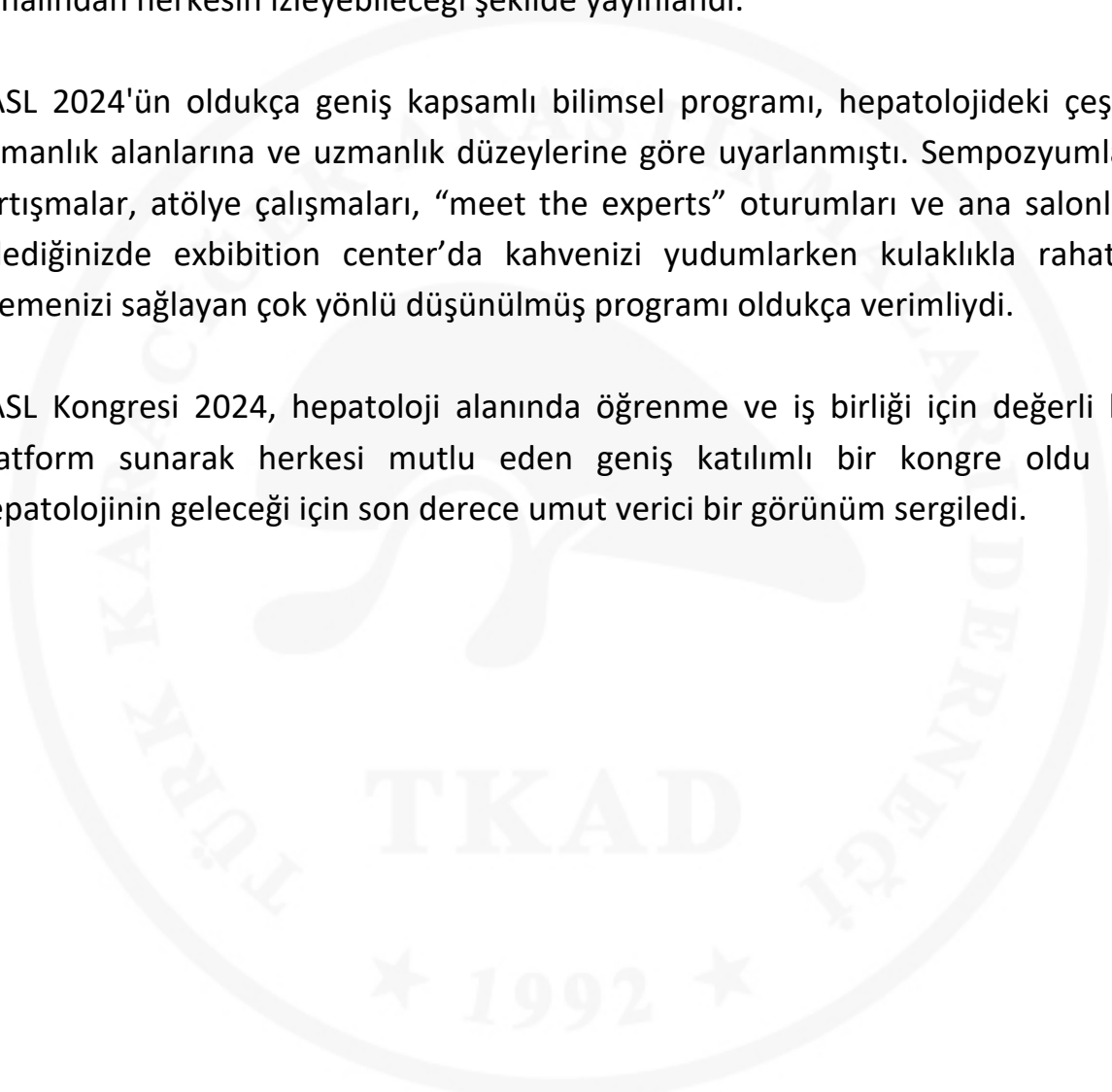
EASL 2024'de yeni klinik pratik kılavuzlarının (toplam 6 adet) sunumları yapıldı: Avrupa Karaciğer Araştırmaları Derneği (EASL), Avrupa Diyabet Araştırmaları Derneği (EASD) ve Avrupa Obezite Çalışmaları Derneği (EASO) birlikte Metabolik disfonksiyon ilişkili steatotik karaciğer hastalığının (MASLD) yönetimi için Klinik pratik Kılavuzu, Genetik kolestatik karaciğer hastalıkları klinik pratik kılavuzu, Karaciğer Nakli kılavuzu güncellemesi, Wilson hastalığı kılavuzu EASL-ERN işbirliği ile, HCC kılavuzu ve Vasküler hastalıklar kılavuzu sunumları yapıldı.

EASL 2024 kongresi bu yılki online uygulaması ile rahatça tüm oturumları online da izleyebilme fırsatı verdi. Ayrıca kongrenin ilk günü ilk kez EASL Guidelines app'ı da yayınlandı ve oldukça kullanışlı hızlıca cep telefonundan ulaşabileceğimiz pratik bir uygulama sağlamış oldu.

EASL wrap-up sessionları <https://www.youtube.com/@EASLHomeofHepatology> kanalından herkesin izleyebileceği şekilde yayınlandı.

EASL 2024'ün oldukça geniş kapsamlı bilimsel programı, hepatolojideki çeşitli uzmanlık alanlarına ve uzmanlık düzeylerine göre uyarlanmıştı. Sempozyumlar, tartışmalar, atölye çalışmaları, “meet the experts” oturumları ve ana salonları dilediğinizde exhibition center'da kahvenizi yudumlarken kulaklıkla rahatça izlemenizi sağlayan çok yönlü düşünülmüş programı oldukça verimliydi.

EASL Kongresi 2024, hepatoloji alanında öğrenme ve iş birliği için değerli bir platform sunarak herkesi mutlu eden geniş katılımlı bir kongre oldu ve hepatolojinin geleceği için son derece umut verici bir görünüm sergiledi.

Künye

Bu bülten **Türk Karaciğer Araştırmaları Derneği (TKAD)** tarafından hazırlanmakta ve yayınlanmaktadır. Makalelerin içeriklerinin tıbbi ve hukuki sorumluluğu ilgili yazarlara aittir.

Paylaşılması istenen makalelerin, formata uygun bir şekilde dernek e-posta adresine tasl@tasl.org.tr yollanması gerekmektedir.

TKAD adına sahibi:

Zeki Karasu (Başkan)

Bülten editörü:

Doc. Dr. Arif Mansur COSAR

